

Κορωνοϊός : Η «χαμένη» γενιά ενός χρόνου τηλεκπαίδευσης - Τι λένε καθηγητές και ειδικοί

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Εκπαίδευση](#)

Τα πάθη και τα λάθη στην εξ αποστάσεως διδασκαλία στην Ελλάδα - Ισοδύναμο 840.000.000 διδακτικών ημερών έχει χαθεί παγκοσμίως - Οι ενέργειες για αναπλήρωση σε Γερμανία και Μ. Βρετανία

«Ακριβώς έναν χρόνο πριν διανύαμε την τελευταία εβδομάδα φυσιολογικής ζωής και κανείς από εμάς δεν το ήξερε...» δήλωσε αιφνιδιαστικά η 15χρονη Μ. και το κεφάλι της χάθηκε ξανά κάτω από το πάπλωμα του κρεβατιού της, απ' όπου και συνέχισε να παρακολουθεί (όποτε παρακολουθεί) τα μαθήματά της, από το laptop, κάθε πρωί. Η μητέρα της, εκπαιδευτικός και πολιτικός η ίδια, μεταφέρει τη σκηνή μιλώντας στο «Βήμα», προσθέτοντας ότι η καθημερινότητα τον τελευταίο χρόνο

στο σπίτι της έχει γίνει βασανιστική: διαρκείς τσακωμοί και τεράστιος κόπος για να διατηρηθούν οι κανόνες της μάθησης. Για να αποφύγει να μονιμοποιηθεί ως τρόπος ζωής, το λιγότερο, στον εκπαιδευτικό «οδικό χάρτη» της ημέρας.

Η κόρη της βέβαια φοιτά σε καλό ιδιωτικό σχολείο, με αποτέλεσμα η εφετινή χρονιά να μη μοιάζει τελείως χαμένη.

Μαθήματα από το κινητό...

Μόλις λίγα χιλιόμετρα μακριά από το σπίτι της όμως, στην ίδια – στην ευρύτερη – περιοχή της πρωτεύουσας, ένα ποσοστό έως και 50% των μαθητών δημόσιων σχολείων αναγκάστηκε εφέτος να παρακολουθήσει σχεδόν όλα τα μαθήματά του από την οθόνη ενός κινητού τηλεφώνου. Φυσική, Αρχαία, μαθηματικές πράξεις... Οποιοι μπόρεσαν κάλυψαν ιδιωτικά τη χαμένη ύλη. Οποιοι δεν μπόρεσαν έμειναν πίσω. Και η ανοικοδόμηση της δημόσιας εκπαίδευσης; «Βασιζόμαστε στην αλληλεγγύη γύρω μας» λένε οι κοινωνικοί λειτουργοί.

Το κράτος κατάφερε να κάνει τους προηγούμενους μήνες ένα γιγαντιαίο τεχνολογικό άλμα και να υποστυλώσει το εκπαιδευτικό οικοδόμημα όπως μπορούσε. Ωστόσο, είναι τελικά το 2020-2021 μια χρονιά εκπαιδευτικά χαμένη; Και δεν είναι οι προβληματισμοί αυτοί κοινοί για τις περισσότερες χώρες του πλανήτη;

«Εθελοντική» επανάληψη

Η «τάξη» του 2021, σύμφωνα με τους υπολογισμούς ανώτατων κυβερνητικών στελεχών της Μεγάλης Βρετανίας που διατυπώθηκαν τις προηγούμενες ημέρες, συνολικά έχει χάσει παγκοσμίως το ισοδύναμο 840.000.000 διδακτικών ημερών...

Μια νέα τάξη αποφοίτων, η «χαμένη» COVID Generation, ετοιμάζεται να αποφοιτήσει σε λίγους μήνες και από τα ελληνικά σχολεία, με τον εκπαιδευτικό προβληματισμό που την ακολουθεί να γιγαντώνεται. Ωστόσο, μια νέα, ρεξικέλευθη πρόταση έρχεται να προστεθεί στον προβληματισμό μας.

Μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με μεγαλύτερη εκπαιδευτική ωριμότητα» στην προετοιμασία των μαθητών (τα παιδιά μπορούν να ξεκινήσουν στα 7 το σχολείο, η επανάληψη τάξεων δεν είναι κοινωνικό στίγμα και η μόρφωση δεν είναι απλή κατανάλωση τίτλων και πτυχίων) προχώρησε ήδη σε σκληρές αποφάσεις. Έτσι, στη Γερμανία, πολλές ομοσπονδιακές πολιτείες της χώρας, όπως αναφέρει το ρεπορτάζ, αποφάσισαν να επιτρέψουν στους μαθητές να επαναλάβουν ένα σχολικό έτος, μόνο φυσικά εφόσον το θελήσουν οι γονείς τους.

Η κίνηση αυτή δεν θα υπολογίζεται στην εκπαιδευτική πορεία των μαθητών ως έτος επανάληψης της χρονιάς, αλλά ως έτος εκπαιδευτικής υποστήριξης, ενώ την απόφαση αυτή χαιρέτισε και η Γερμανική Ένωση Εκπαιδευτικών, καθώς υπολογίζεται ότι περίπου 10% έως 20% των μαθητών θα έχουν με βεβαιότητα σοβαρές ελλείψεις στα βασικά μαθήματα την επόμενη σχολική χρονιά.

Φόβοι αύξησης της σχολικής διαρροής

Από την άλλη πλευρά, πηγές της World Bank, που συζητούσαν το θέμα με «Το Βήμα» τις προηγούμενες ημέρες, ανέφεραν ότι η πρόταση αυτή μπορεί να μην οδηγήσει σε θετικά αποτελέσματα σε άλλες χώρες, καθώς μπορεί να αυξήσει το ποσοστό σχολικής διαρροής σε διαφορετικά κοινωνικά περιβάλλοντα και πολλοί μαθητές (ειδικά στις τελευταίες τάξεις του Λυκείου) να μην επιστρέψουν ποτέ στις τάξεις τους.

Στη Μεγάλη Βρετανία, πάλι, τα σχολεία άνοιξαν τις προηγούμενες ημέρες με μέτρα και συνεχόμενα τεστ, αλλά η κυβέρνηση ζήτησε από τα σχολεία να εξετάσουν το ενδεχόμενο να προσφέρουν μαθήματα εφέτος στη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών. Κάτι που ίσως είναι μονόδρομος, αλλά από την άλλη για κάποιους μοιάζει εκπαιδευτικά σκληρό στο τέλος μιας πολύ δύσκολης χρονιάς για δεκάδες χιλιάδες μαθητές και μαθήτριες.

Πάντως η κυβέρνηση της χώρας διέθεσε 200 εκατομμύρια στερλίνες στα σχολεία για τη χρηματοδότηση θερινών μαθημάτων σε μαθητές που το χρειάζονται περισσότερο. Με νέους, εξειδικευμένους δασκάλους. Και αυτό λόγω του συνδρόμου του «burn out» από το οποίο πάσχουν ήδη πολλοί εκπαιδευτικοί στη χώρα που εργάστηκαν σκληρά και διαδικτυακά το χρονικό διάστημα που προηγήθηκε. Χωρίς βέβαια εδώ να μπορεί κανείς να εξαιρέσει το αντίστοιχο σύνδρομο που μπορεί να εμφανίζεται στους μαθητές και στις μαθήτριες.

Χάνουν την ταυτότητά τους

Ο πλανήτης ολόκληρος αναζητεί λύσεις. Με τις εκπαιδευτικές ανισότητες παγκοσμίως να έχουν κορυφωθεί. Σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση είχαμε μια απρόβλεπτη και βίαιη ανατροπή των κοινωνικών ισορροπιών: ανισότητες βασισμένες στην κοινωνική τάξη των μαθητών, σε πολιτικές αποφάσεις (άλλα σχολεία άνοιγαν, άλλα όχι στη διάρκεια της καραντίνας), στις υποδομές και στην έγκαιρη κινητοποίηση του κράτους (πολλές χώρες έσπευσαν να προσλάβουν περισσότερους εκπαιδευτικούς και να λειτουργήσουν ολιγομελείς τάξεις, κάτι που τους επέτρεψε να λειτουργήσουν διά ζώσης για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα, ενώ άλλες όχι).

Στην Ελλάδα τα προβλήματα για πολλούς μαθητές παραμένουν σοβαρά. Εκπαιδευτικοί που μίλησαν στο «Βήμα» αναφέρουν ότι πιθανά εκείνοι που θα μπορέσουν να «επιβιώσουν» την εφετινή χρονιά είναι μόνο οι πολύ καλοί μαθητές. «Οι μέτριοι μαθητές δεν έχουν πάρει πάνω από το 20% από την ύλη που έπρεπε να έχουν πάρει και δεν θέλω να σχολιάσω τι γίνεται με τους αδύναμους...» έλεγε στο «Βήμα» καθηγητής μεγάλου σχολείου της πρωτεύουσας.

Πέρυσι, μία με δύο εβδομάδες αναπλήρωσης έπρεπε να καλύψουν την ύλη περίπου τριών μηνών που χάθηκε την περίοδο της πρώτης καραντίνας, ενώ η τάξη του 2020 αλλά και εκείνη του 2021 μπαίνουν στα πανεπιστήμια με μειωμένη εξεταστική ύλη κατά 30% και βασικά κεφάλαια κρίσιμων επιστημών να μην έχουν διδαχτεί.

Στα παραπάνω δεν βοηθούν οι συνεχείς πιέσεις από το υπουργείο Παιδείας προς τους εκπαιδευτικούς για να βαθμολογούν και να στέλνουν αναφορές σε ποιο σημείο βρίσκεται η διδασκαλία της ύλης στα σχολεία. «Σημασία δεν έχει πόση ύλη έχουμε διδάξει και πόσο γρήγορα, αλλά πόσοι μαθητές και μαθήτριες την έχουν καταλάβει» λέει χαρακτηριστικά ο κ. Μανώλης Κουσλόγλου, υποδιευθυντής σε Γυμνάσιο της Καβάλας και συντονιστής μιας μεγάλης διαδικτυακής κοινότητας εκπαιδευτικών.

Οπως λένε, δε, συνάδελφοί του, οι νέοι σήμερα «κινδυνεύουν να απομακρυνθούν από την ιδιότητα του μαθητή». Στην ίδια εξίσωση προσθέτουν ένα 30%-40% αύξησης των παιδιών που ζητούν βοήθεια από ψυχολόγο το τελευταίο χρονικό διάστημα.

Σαν σήμερα πριν από έναν χρόνο...

Στις 11 Μαρτίου της περυσινής χρονιάς έκλεισαν για πρώτη φορά τα σχολεία όλης της χώρας και παρέμειναν κλειστά για δύο μήνες.

«10 Μαρτίου πέρυσι δημοσιεύτηκε το ΦΕΚ που ανέφερε για πρώτη φορά ότι

αναστέλλεται η εκπαιδευτική διαδικασία σε όλες τις σχολικές μονάδες» θυμάται ο κ. Κουσλόγλου. «Στις 16 Μαρτίου έγιναν τα πρώτα δοκιμαστικά στην τηλεεκπαίδευση που μόλις στηνόταν». Η διαδικασία, ωστόσο, την πρώτη περίοδό της δεν ήταν υποχρεωτική και το τεχνολογικό κομμάτι της ελληνικής εκπαίδευσης (παρατημένο κυριολεκτικά επί δεκαετίες) ήταν ακόμη τελείως ανώριμο, οπότε, εάν κάποιος αναλογιστεί και καταγράψει τις απώλειες, θα έλεγε ότι η μεγαλύτερη εκπαιδευτική «ζημιά» έγινε πέρυσι μεταξύ Μαρτίου και Ιουνίου.

«Από την άλλη πλευρά, και εξαιτίας της τηλεεκπαίδευσης, δεν τη λες χαμένη χρονιά» προσθέτει ο ίδιος. «Ωστόσο, παρότι στη συνέχεια έγιναν σημαντικά βήματα για την ενίσχυση των δικτύων και την επίλυση των προβλημάτων, οι κοινωνικές ανισότητες στα παιδιά που δεν είχαν ενεργή σύνδεση στο Διαδίκτυο ή πρόσβαση σε επαρκή εξοπλισμό γιγαντώθηκαν».

Σήμερα πολλά παιδιά έχουν αποστασιοποιηθεί από την εκπαιδευτική διαδικασία. «Η συμμετοχή στα τμήματά μου καθημερινά είναι 3-5 παιδιά το ανώτερο» λέει καθηγήτρια Γυμνασίου στην Αθήνα.

Αναξιόπιστοι δύο κρίσιμοι δείκτες

Οι κλειστές κάμερες έφεραν τους μαθητές να παρακολουθούν το μάθημα από τα... κρεβάτια τους, το καθιστικό τους, πρόχειρα ντυμένοι ή με ένα κινητό στο χέρι να «σερφάρουν» στο Διαδίκτυο και να απαντούν μόνο εφόσον ακούσουν το όνομά τους.

Μια χρονιά με τεράστια εκπαιδευτικά προβλήματα. Πώς μπορεί ένας εκπαιδευτικός, που δεν βλέπει καν την έκφραση των μαθητών του, να έχει αίσθηση αν κατάλαβαν ή αν πρέπει να επιμείνει σε κάποιο κομμάτι της διδασκαλίας του; Έτσι, οι εκπαιδευτικοί πανελλαδικά προχωρούν την ύλη. Μάλιστα μάλλον πιο γρήγορα από ποτέ. Το ερώτημα είναι ποιος την αφομοιώνει...

Όπως μάλιστα λένε δάσκαλοι και καθηγητές, δύο κρίσιμοι δείκτες την εφετινή σχολική χρονιά είναι τελείως αναξιόπιστοι: το πού βρίσκεται ή ύλη και το ποιοι βαθμοί έχουν καταχωριστεί στους μαθητές.

«Βλέπω παιδιά τρομερά αγχωμένα»

Η κυρία Σοφία Κοβανίδου, ψυχολόγος που επισκέπτεται σχολεία, λέει ότι «τα προβλήματα της σχολικής χρονιάς εφέτος ήταν πολύπλευρα. Εκτός του ότι είχαμε μια πολύ δύσκολη κατάσταση στα σπίτια πολλών παιδιών, απομακρύνθηκαν τελείως και από το φυσικό τους περιβάλλον μάθησης. Δεν είναι φυσικό να έχεις ένα παιδί καθισμένο τόσες ώρες μπροστά σε μια οθόνη, όταν μάλιστα αυτό του μάθαινες τόσα χρόνια: ότι δηλαδή η πολύωρη έκθεση στις οθόνες δημιουργεί

προβλήματα. Επιπλέον στα παιδιά λείπει εξαιρετικά η κοινωνικοποίησή τους, το να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους» συμπληρώνει.

«Βέβαια, τα παιδιά έχουν την ικανότητα να προσαρμόζονται και να αναπτύσσουν άμυνες. Ωστόσο, εγώ μέσα στις τάξεις, και ειδικά στο Λύκειο, βλέπω παιδιά τρομερά αγχωμένα. Έχουν πολύ μεγάλη ανάγκη να μιλήσουν. Ερχονται μόνα τους και με βρίσκουν. Θέλουν να ξεσπάσουν, να ξεδώσουν, να εκφράσουν όλα όσα νιώθουν» λέει η κυρία Κοβανίδου.

«Σε κάθε περίπτωση πάντα παίζει ρόλο και το οικογενειακό περιβάλλον των παιδιών. Σκεφτείτε σε πόσο πιο δύσκολη θέση βρίσκονται τα παιδιά που βρίσκονται σε οικογένειες με οικονομικά ή κοινωνικά προβλήματα. Πρέπει να σκεφτούμε παιδαγωγικά» δηλώνει. «Έχουμε πολλές οικογένειες με γονείς που έχουν επιβαρυνθεί και αγχωμένα παιδιά. Πολλά από αυτά έκαναν μεγάλη προσπάθεια για να μην πάει η χρονιά χαμένη. Ας μην τους προσθέτουμε όσο μπορούμε επιπλέον άγχη».

Αναπλήρωση ή παράταση χρονιάς;

Η παράταση του σχολικού έτους πρέπει να θεωρείται η μόνη βέβαιη πρόταση, ωστόσο, εάν κάτι τέτοιο αποφασιστεί, π.χ. έως το τέλος Ιουνίου, το ερώτημα είναι τότε θα γίνουν οι προαγωγικές εξετάσεις, καθώς το υπουργείο Παιδείας διέψευσε τη φημολογία ότι έχει ληφθεί απόφαση για κατάργησή τους κατά την εφετινή χρονιά.

«Σε 4 από τα 5 σχολεία υπάρχουν εκπαιδευτικά προβλήματα»

Ο κοινωνικός λειτουργός κ. Μιχάλης Καβούκης αναφέρει ότι «τα τελευταία δύο χρόνια βιώνουμε εκ νέου μια μεγάλη ανθρωπιστική κρίση. Είναι φοβερό το τι βιώνουμε μέσα στα σχολεία. Πολλές οικογένειες περιθωριοποιούνται, βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό και δεν μπορούν να προσφέρουν τα απαραίτητα στα παιδιά τους. Αυτή η εικόνα μοιάζει να χειροτερεύει με τα χρόνια».

Ο κ. Καβούκης καταγράφει, μιλώντας στο «Βήμα», μια διαφοροποίηση σε σχέση με την πρώτη περίοδο της καραντίνας. Στην αρχή λέει «υπήρχε άγνοια, ανασφάλεια, θυμός. Αυτά τα συναισθήματα στη συνέχεια εξομαλύνθηκαν με την εξοικείωση του κόσμου και την ενίσχυση του τεχνολογικού εξοπλισμού των μαθητών και μαθητριών όσο γινόταν. Ακόμη και σήμερα όμως υπάρχουν πολλά παιδιά που ακόμη δεν έχουν τα τεχνολογικά μέσα να παρακολουθήσουν τα μαθήματά τους» προσθέτει.

«Πέρυσι επισκεπτόμουν Δημοτικά Σχολεία, εφέτος Γυμνάσια. Τα παιδιά που ήταν πέρυσι στη ΣΤ' Δημοτικού και εφέτος στην Α' Γυμνασίου δυσκολεύονται πολύ.

Ειδικά σε απαιτητικές διδασκαλίες όπως τα Μαθηματικά. Πλέον σε 4 από τα 5 σχολεία που πηγαίνω υπάρχουν εκπαιδευτικά προβλήματα. Υποστήριξη όσο γίνεται υπάρχει από τους εκπαιδευτικούς, αλλά πολλά παιδιά έχουν ανάγκη και παράλληλης κοινωνικής ή οικογενειακής στήριξης. Βασιζόμαστε στην αλληλεγγύη γύρω μας».

Πηγή: tovima.gr